

Ο μὴ πληρωθείς, κενός: *Μπαρδάκιν-ν-άίμωτον.* Φεγάρου-ν-άίμωτον (σελήνη μὴ πλήρης). Συνών. ἀγέμιστος 1, ἄδειος.

ἀγένεια ἡ, λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀγένεια = ταπεινὴ καταγωγή.

Ἡ ἔλλειψις καλῶν τρόπων ἐν τῇ κοινωνικῇ συμπεριφορᾷ, τραχύτης εἰς τοὺς τρόπους: Ἀγένεια ποῦ τὴν ἔχει! Τοῦ φέρθηκε μὲ πολλὴ ἀγένεια. Ἀντίθ. εὐγένεια.

ἀγένειος ἐπίθ. Σίφν. κ.ά. — ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωὴ² 32

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγένειος.

Ο μὴ ἔχων γένειον καὶ ἐπομένως μικρὸς τὴν ἡλικίαν ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. Ἀγένειο ζευγάρι, μαῦρο ἀλών (ὅταν ἄνθρωποι πολὺ μικρᾶς ἡλικίας ἀποτελοῦν ζεῦγος, δηλ. νυμφεύωνται, τότε κάμνουν μαῦρο ἀλώνι, δηλ. δὲν προκόπτουν εἰς τὰ τέκνα, τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου κττ.). Ή μεταφ. ἐκ ζεύγους νεαρῶν βιῶν χρησιμοποιουμένου εἰς τὸ ἀλώνισμα. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῷ 20 (1908) 556 καὶ Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7 (1910/1) 29 Σίφν. || Ποίημ.

Kai εἰν' ὁ νεκρὸς ξαθός, ἀγένειο παλληκάρι
ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀγένειος (II) 1.

ἀγενῆς ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγενῆς = ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος, ποταπός.

Ο ἐστερημένος καλῶν τρόπων ἐν τῇ κοινωνικῇ συμπεριφορᾷ, τραχὺς τοὺς τρόπους, ἀγοροῖκος: Τί ἀγενῆς ἄνθρωπος, δὲν ξέρει καθόλου νὰ φέρεται! Συνών. βάρβαρος, ἀντίθ. εὐγένης.

ἀγένητος ἐπίθ. Κυκλ. (Θήρ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.) ἀγένητος Μακεδ. Σάμ. ἀγένητος Μακεδ. (Βελβ.) ἀγένητος Πόντ. (Κερασ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀγένητος Πόντ. (Οἰν.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγένητος = ὁ μὴ λαβὼν ἀρχήν, ὁ μὴ γενόμενος. Τὸ ἀγένηστος διὰ τὸν ἀόρ. ἐγίνησα = ἔγινα.

1) Μικρός, ἀσήμαντος Κυκλ. (Θήρ. κ. ἀ.): Ἀγένητο πρᾶμα Θήρ. 2) Ο μὴ προκόφας οἰκονομικῶς, ὁ μὴ πλουτήσας, πτωχὸς Πόντ. (Κερασ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀγένητος ἔν', δουλεύ' καὶ ἀπάν' ἀτ' τοῖς παίρ' (διαρκῶς ἐργάζεται καὶ δὲν δύναται νὰ ἀνακύψῃ ἐκ τῆς πενίας) Ὀφ. 3) Ο μὴ ώριμάσας, ἀωρος Πόντ. (Κερασ. Οἰν.): Ἀγένητον ἀπίδιν-μῆλον Κερασ. Συνών. ἀγένητος, ἀγένηστος, ἀγοροῖς, ἀφταστος, ἀντίθ. γινωμένος. 4) Ο μὴ ὑποστὰς τὴν ἀναγκαίαν ζύμωσιν, ἐπὶ ἄρτου Μακεδ. (Βελβ. Θεσσαλον.): Ἀγένητο ψωμὶ Θεσσαλον.

ἀγενικὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀενικὰ Κάρπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. ἀγενικός.

Μετὰ λαιμαργίας, κατὰ κόρον, ἀπλήστως: Μὴ τρώης ἀενικά. Ήφαεν ἀενικὰ καὶ ἐρωτήσης.

ἀγενικοπίνω ἀμάρτ. ἀενικοπίνω Κάρπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. ἀγενικά καὶ τοῦ φ. πίνω.

Πίνω μετ' ἀπληστίας: Ἀσμ.

Ἡ κόρη ἰδρωμένη κλίνει νὰ πεῇ νερό
καὶ ὡς εἰν' ἡ κόρ' ἀενική, πολλὴ ἀενικοπίνει.

ἀγενικὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀενικὸς Κάρπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγενῆς. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ εὐγενικὸς παρὰ τὸ εὐγενῆς. Ή λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ἀγενῆς, βάναυσος: Ἀενικοὶ γονεῖ. Ἀενικὰ παιδιά.

2) Ἀδηφάγος, λαίμαργος: Τί ἀενικὰ παιδιὰ ποῦ ν' αὐτά! || Ἀσμ.

Κεὶ ὡς εἰν' ἡ κόρ' ἀενική, πολλὴ ἀενικοπίνει.

3) Πλεονέκτης. 3) Πληθ. τὰ ἀενικὰ οὐσ., οἱ ιδρωτες.

ἀγεννησξά ἡ, Σῦρ. (Ἐρμούπ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀγεννησία. Πβ. Σουΐδ. «ἄγονία» ἀτεκνία, ἀγεννησία».

Τὸ νὰ μὴ γεννᾶ τις, ἡ ἀγονία, ἡ στείρωσις: Φρ. Ἀγενησὶὰ τὴν δέρνει (ἐπὶ γυναικὸς στείρας).

ἀγέννητος ἐπίθ. Ηπ. Θράκ. (ΑΙν.) Κεφαλλ. Κυκλ. Κῶς Παξ. Πελοπν. (Λακων.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἀ. ἀγέννητος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀγέννητος Μύκ. ἀγέννητος Ηπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Θεσσ. Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) κ. ἀ. ἀγέννητος Ίκαρ. Σύμ. κ. ἀ. ἀγέννητος Τσακων. ἀγέννητος Τσακων. ἀγέννητος Στερελλ. (Αίτωλ.) ἀγέννητος Εῦβ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγέννητος. Ο τύπ. ἀγέννητοντος ἐκ παρασχετισμοῦ πρὸς τὸ ἀγέννοντος, περὶ οὐ λ. ἀγέννωτος.

1) Παθ. ὁ μὴ γεννηθεὶς ἡ ὁ μήπω γεννηθεὶς Εῦβ. Ηπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Ίκαρ. Κυκλ. Λέσβ. Μακεδ. Παξ. Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) Σύμ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) Τσακων. κ. ἀ.: Ο Θεὸς ἔν' ἀγέννητος Κοτύωρ. Τόσο ἀτυχὸς εἶναι ποῦ καλύτερα νά μενε ἀγέννητος Ερμούπ. Οταν ἔκαμα τὰ σπίτια, είχα ἀγέννητο τὸ παιδί μου Ηπ. Τότι ημ' ναν ἀγέννουντος ίγώ Αίτωλ. Εμα ἀγέννητα, σταν ἐγεννάτε ὁ βασιλῆς τάμου (ημην ἀγέννητος, ὅταν ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς ήμων) Τσακων. || Φρ. Ἀγέννητος διάβολος (δηλ. διάβολος, ὅμοιος τοῦ δόπιου δὲν ἐγεννήθη. Επὶ πονηροῦ καὶ φαδιούργου ἀνθρώπου ἡ ζωηροῦ καὶ ἀτάκτου παιδίου) Κυκλ. Γιατρὸς ἀβρετος καὶ ἀγέννητος (σπουδαῖος, ἀπαράμιλλος) Λακων. Νὰ φκειάσερε τὸν ἀγέννητο (νὰ γεννήσης νίόν, ὅμοιος τοῦ δόπιου δὲν ἔχει ἀκόμη γεννηθῆ, ητοι νὰ γεννήσης ἔνα ηρωα. Εύχη πρὸς ἔγκυον γυναικα) Τσακων. Εγ' θὰ φκειάσῃ τὸν ἀγέννητο! (θὰ γεννήσῃ τὸν ἀγέννητον! Είρων. ἐπὶ γυναικὸς στείρας) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Κάλλιο νὰ μὴ γεννεώμοντα, ἀγένητος νὰ μείω,
παρὰ ποῦ ἐγεννήθη καὶ ὅλο φαρμάκια πίνω

Ἐρμούπ. Συνών. ἀγένητος 2. β) Ο μὴ δυνάμενος νὰ γεννηθῇ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): Γνωμ.

Η μάντα ἔν' ἀγένητος καὶ μίαν γενισκάται

(ἄπαξ γεννᾶται. Η φυσικὴ μήτηρ δὲν δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τῆς μητρούμας). γ) Ο μὴ ἀνατεῖλας, ἐπὶ τοῦ ἡλιού Λέσβ.: Η-ἡ-ἡλιος ηταν ἀκόμα ἀγέννητος. Συνών.

ἀβάρετος (II) 2 β. 2) Ούσ., διάβολος (ἐκ τῆς ἀνωτ. 1 φρ. ἀγένητος διάβολος κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ.) Κυκλ. Κῶς κ. ἀ.: Φρ. Εχει τὸν ἀγένητο μέσα του (ἐπὶ ἀνθρώπου κακοῦ χαρακτῆρος) Κυκλ. Α' τὸν ἀγένητο! (ἀρά) αὐτόθ. Συνών. φρ. ἀ' τὸ διάβολο! β) Πανούργος, εὐφυής, ίκανός (ἡ μεταφ. ἐκ τῆς φρ. ἀγένητος διάβολος. Ιδ. ἀνωτ. 1) Σύμ. γ) Τὸ ούδ. ούσ., τὸ αἰσχιστον κακὸν (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. κακό. Η φρ. τὸ ἀγένητο κακὸ ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογ. τοῦ ἀγένητος διάβολος) Κεφαλλ.: Φρ.

Βγάνει τὸ ἀγέννητο μέσοισθέ του (λέγει τὰ αἰσχιστα). 3) Ἐνεργ. ὁ μήπω γεννήσας Θεσσ. Θράκ. (Alv.) Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.) Μύκ. Παξ. Πόντ. (Οφ. Χαλδ. κ.ά.) Στερελλ. (Αίτωλ.) κ.ά.: Ἀγένν' τη γυναικα Θεσσ. Δαμαλίδα ἀγένν' τ' Χαλκιδ. Ἀγένν' το ζωδανό Μύκ. Ἀγέννετον χτῆνον (ἀγέλας) Χαλδ. κ.ά. Ἀρνάδα ἀγέννητη Παξ. Πρατίνα ἀγένν' τ' Αίτωλ. Κρεάς ἀπὸν ἀγένν' του εἶνι καλύτισον ἀπὸν σιρκὸν αὐτόθ. || *Ἀσμ.

Πουλεῖ γιλάδια ἀγέννητα, γιλάδια γιννημένα
Alv. Συνών. ἀγεννος 1. β) Ὁ μὴ ἀποκτήσας τέκνα
Πόντ. (Οφ.)

ἀγεννοβόλητος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερούδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γεννοβόλητὸς <γεννοβολῶ.

Ο μήπω γεννήσας, συνήθως ἐπὶ λιθύος.

ἀγεννος ἐπίθ. Ἀνδρ. Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Λευκ. Μῆλ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων. Μάν. Φεν.) Χίος κ.ά. ἄγιννους Μακεδ. (Χαλκιδ.) κ.ά. ἄεννος Ἰκαρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ φ. γεννω ἡ τοῦ οὔσ. γέννα. Ιδ. ΓΧατζιδ. MNE, 2, 109 καὶ ἐν Ἀθηνῷ 28 (1916) Λεξιογρ. Ἀρχ. 21.

1) Ἐνεργ. ὁ μήπω γεννήσας Ἀνδρ. Ἡπ. Ἰκαρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Λευκ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Μῆλ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μάν. Φεν.) Χίος κ.ά.: Ἀγελάδα - προβατίνα ἀγεννη Λευκ. Γυναικα ἀγεννη Κεφαλλ. Κρήτ. Λευκ. κ.ά. Ἐχω μιὰ γίδα ἀκόμη ἀγεννη Ἡπ. Ἀγεννα πρόβατα Μῆλ. Δαμαλίδ' ἄγιννου Χαλκιδ. Συνών. ἀγέννητος 3. 2) Παθ. ὁ μήπω γεννηθεὶς Πελοπν. (Λακων.): Ἐσὺ ήσουν ἀγεννος. Συνών. ἀγέννητος 1.

ἀγενος ἐπίθ. (I) Χίος ἄεννος Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀγενής.

Ο μὴ καταγόμενος ἀπὸ καλὴν γενεάν, ἀγενής.

ἀγενος ἐπίθ. (II) Ἰκαρ. Κρήτ. ἄεννος Ἰκαρ. Κάρπ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὔσ. γένει.

1) Ο μὴ ἔχων γένειον διὰ τὴν ἄωρον ἔτι ἥλικιαν, ἀγένειος Ἰκαρ. Κρήτ.: Ἀγενο παλληκάρι Κρήτ. || *Ἀσμ.

Ἡτο ψηλός, ἥτο λυγνός, ἔμορφος σὰν κ' ἐσένα,
μὰ κεῖνος ἥταν ἀγενος, μὰ σ' εἶσαι μὲ τὰ γένεια
Ἰκαρ. Συνών. ἀγένειος. 2) Μεταφ. ἀπειρος, ἀνεπιτήδειος Κάρπ.: Παροιμ. Ἀενος ζευγᾶς, ὡημὰ σπιτιοῦ (ὅτι πειρος γεωργὸς εἶναι ἡ καταστροφὴ τοῦ οἴκου. Ἐπὶ τοῦ φύσει ἀνεπιτηδείον).

ἀγεόρταστος ἐπίθ. Ἀθην. Σῦρ. (Ερμούπ.) κ.ά. ἀγεόρτιαστος Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ.) ἀγεόρταγος Κέρκ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γεορταστὸς <γεορτάζω. Πρ. καὶ ἀρχ. ἀνεόρταστος.

Παθ. ὁ μὴ ἔορταζόμενος Κέρκ. κ.ά.: Ἐχει ὄνομα ἀγεόρταγο (ὄνομα, τοῦ ὅποιου ἀντίστοιχον ὄνομα ἀγίου δὲν ὑπάρχει). Ἐνεργ. Ο μὴ ἔορτάζων τὴν ὄνομαστικὴν ἔορτήν του Ἀθην. Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ.) Σῦρ. (Ερμούπ.) κ.ά.: Εἰν' ἀνθρωπος ἀγεόρταστος, δὲ γεορτάζει ποτέ του Ἀθην. Ἀγεόρταστος ἔμεινα φέτος, γιατ' ἥταν πεθαμένος ὁ πατέρας μου Αἴγ.

ἀγεραλάευτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γεραλαευ τὸς <γεραλαεύω.

Ο μὴ πληγωμένος, ἀπλήγωτος.

ἀγερασγά ἡ, Σῦρ. (Ερμούπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγέραστος κατὰ παρασχετισμὸν πρὸς τὸ ἐγέρασα ἀόρ. τοῦ φ. γερνῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ νὰ μὴ γηράσκῃ τις, ἡ διαρκής θαλερότης: Φρ. Τὸν δέοντει ἀγερασὰ (δὲν γηράσκει ποτέ του) Ερμούπ.

ἀγέραστα ἐπίρρ. Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγέραστος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ἄνευ γήρατος: Φρ. Ζῆ γένοιαστα κι ἀγέραστα (ἐπὶ τοῦ διάγοντος βίον ἀμέριμνον καὶ μὴ γηράσκοντος).

ἀγέραστος ἐπίθ. Βιθυν. Ἡπ. Κέρκ. Πάρ. Πελοπν.

(Λακων.) Πόντ. (Κοτύωρ.) κ.ά. — Λεξ. Περίδ. ἀγέραστος Μακεδ. (Σιάτ.) κ.ά. ἀέραστος Νάξ. (Απύρανθ. Δαμαρ.) ἀγήραστος Ἀθην. Κυκλ. ἀγήραγονς Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γεραστὸς <γεράζω. Τὸ ἀγήραστος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ούσ. γῆρας.

Ο μὴ γηράσκων, δι πάντοτε φαινόμενος νέος ἔνθ' ἀν.: Ἀγέραστος ἄνθρωπος πολλαχ. Ποῦ εἴ do τ' ἀέραστό σου ποῦ νὰ τὸ φάρ ὁ νάδης, ὀλημερὶς τοῇ μέρας κάθεται 'ς ἔνα δῶμα καὶ πετροβολῆ με! (ἥτοι νὰ μὴ προφθάσῃ νὰ γηράσῃ, νὰ ἀποθάνῃ νέον, ἐνν. τὸ παιδί) Ἀπύρανθ. Γιὰ ξάνοιξε τ' ἀέραστο πῶς μὲ πιλαθάζει! (γιὰ κοίταξε πῶς μὲ πειράζει αὐτὸ τὸ παιδί ποῦ νὰ μὴ γηράσῃ! Λέγεται καὶ ὡς ἀρὰ καὶ ὡς θωπεία. Καὶ εἰς τὴν πρώτην μὲν περίπτωσιν σημαίνει εἴθε νὰ ἀποθάνῃ πολὺ ἐνωρίς χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς γεροντικὴν ἥλικιαν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, εἴθε νὰ μὴ γηράσῃ ποτέ, νὰ είναι πάντοτε νέος) αὐτόθ. || Φρ. Γεράματα ἀγέραστα (γηρας μὴ κατάδηλον) Πάρ. (Συνών. Φρ. γεράματα ποῦ τά χει ει κάνεις καὶ δὲν τοῦ δείχτον). Συνών. ἀγήραστος.

ἀγερε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ φ. γεροῦ = γηράσκω.

Ο μὴ γηράσκων, ἀγήρατος.

ἀγερῆνα ἡ, Ἡπ. Παξ.

Ἐκ τοῦ Λατιν. arena (= ἄμμος) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-īna ἀντὶ *ἀρενīna. Ἡ μεταβολὴ εἰς ἀγερῆνα ἐκ παρεχη ὡντω τὴν ἐντύπωσιν ἄμμου ἀερίου) ἔνθ' ἀν.: Ὁ χορδὸς ἄμμος εἶναι γιὰ ἵτα πρῶτα μπουκαρίσματα, γιὰ τ' ἀπόξω μᾶς χρειάζεται ἀγερῆνα (μπουκαρίσματα = ἄμμοκονιάματα) Παξ.

Ἡ λεπτοτάτη ἄμμος τοῦ αλγιαλοῦ (ἥ οίονει ὡς λεπτὸς κονιορτὸς δυναμένη ὑπὸ τοῦ ἀέρος νὰ μετεωρισθῇ καὶ νὰ παρέχῃ ὡντω τὴν ἐντύπωσιν ἄμμου ἀερίου) ἔνθ' ἀν.: Ὁ χορδὸς ἄμμος εἶναι γιὰ ἵτα πρῶτα μπουκαρίσματα, γιὰ τ' ἀπόξω μᾶς χρειάζεται ἀγερῆνα (μπουκαρίσματα = ἄμμοκονιάματα) Παξ.

ἀγέρμανος ὁ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ Ίταλ. germano.

Νῆσσα ἡ ἀγρία. Συνών. ἀγριόπαπια.

ἀγερόσερτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀερόσυρτος Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γεροσερτὸς <γερο-σέρνω.

